

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Cryptocurrency

นางสาวสุรภา ศรีเมือง
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย

บทความนี้ใช้เพื่อการนำออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา
รายการเจตนารมณ์กฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Cryptocurrency

เรียบเรียงโดย
นางสาวสุรภา ศรีเมือง
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำธุรกรรมทางการเงิน เห็นได้จากการเกิดขึ้นของ “สกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency)” สกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยภาคเอกชน หรือ ที่ทั่วไปเรียก คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) สกุลแรกของโลกคือ Bitcoin ที่ถูกสร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ (พ.ศ. ๒๕๕๒) และต่อมาได้มีสกุลเงินคริปโทเคอร์เรนซีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันมีสกุลเงินคริปโทเคอร์เรนซีมากกว่า ๑๐,๐๐๐ สกุลเงิน จึงทำให้สกุลเงินดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทในการทำธุรกรรมทางการเงินในระบบการเงินโลกมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกฎหมายในการกำกับดูแลการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยภาคเอกชน เพื่อการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ การคุ้มครองผู้บริโภค การป้องกันอาชญากรรมทางธุรกิจ ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในขณะเดียวกันกฎหมายต้องไม่เป็นอุปสรรคความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการเงิน

ประเทศไทยได้มีการตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อควบคุมและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยภาคเอกชน ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซี โดยกำหนดให้ คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล และกำหนดประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัลและกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลตามกฎหมาย โดยพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ ไม่ได้กำหนดให้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็น “เงินตรา” ตามกฎหมาย แสดงว่าประเทศไทยยังไม่สนับสนุนให้มีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้เป็นเงินตราโดยตรง และสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุนที่ผู้ลงทุนต้องเข้าใจความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements: Bis)

ความหมายและความแตกต่างของคำว่า “สกุลเงินดิจิทัล” และ “คริปโทเคอร์เรนซี”

สกุลเงินดิจิทัล เป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ของเหรียญและธนบัตรที่สามารถเก็บไว้ในกระเป๋าดิจิทัล (Digital Wallet) ผู้ใช้สามารถเปลี่ยนสกุลเงินดิจิทัลเป็นเงินสดได้โดยการถอนเงินสดจากธนาคารหรือตู้เอทีเอ็ม ซึ่งแม้ว่าสกุลเงินดิจิทัลจะไม่มีลักษณะทางกายภาพที่เทียบเท่ากับโลกแห่งความเป็นจริง แต่ก็ก็มีลักษณะเหมือนกับเงินแบบดั้งเดิม (traditional money) ที่บุคคลสามารถรับ โอน หรือแลกเปลี่ยนสกุลเงิน

ดิจิทัลเป็นสกุลเงินอื่น ๆ ได้ และสามารถใช้จ่ายสกุลเงินดิจิทัลเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการและรับส่งจากที่ใดในโลกก็ได้

ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีเป็นรูปลักษณะหนึ่ง (Form) ของสกุลเงินดิจิทัลหรือสกุลเงินเสมือน (Virtual currency) ที่มีการรักษาความปลอดภัยโดยการเข้ารหัสโดยใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) และไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถาบันการเงินในการตรวจสอบธุรกรรม โดยบุคคลสามารถส่งและรับการชำระเงินได้และการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลจะบันทึกในบัญชีแยกประเภท ทั้งนี้ สกุลเงินดิจิทัล และคริปโทเคอร์เรนซี มีความแตกต่างกันดังนี้ เช่น (๑) สกุลเงินดิจิทัลไม่ต้องการการเข้ารหัส ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีมีการเข้ารหัสขั้นสูง (๒) สกุลเงินดิจิทัลต้องมีผู้ใช้จ่ายหนึ่งเปิดบัญชีธนาคารโดยไม่มีระบบการรักษาความปลอดภัยใด ๆ ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีต้องมีผู้ใช้จ่ายหนึ่งเปิดบัญชีในฟอรัม (FORUM) ที่มีระบบรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อปกป้องสกุลเงินดิจิทัลจากการโจมตีอย่างรุนแรงทางไซเบอร์ (๓) สกุลเงินดิจิทัลมีอัตราแลกเปลี่ยนที่ค่อนข้างคงที่และง่ายต่อการจัดการในตลาดโลก ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีมีความผันผวนสูงในตลาดซื้อขายและมีความเสี่ยงสูงต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินอย่างกะทันหันภายหลังเสร็จสิ้นการทำธุรกรรม (๔) สกุลเงินดิจิทัลมีความโปร่งใสในการทำธุรกรรมน้อยเนื่องจากผู้รับหรือผู้ส่งจะได้รับเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรม เช่น จำนวนเงิน ธนาकार วันที่และเวลาในการทำธุรกรรม ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีจะมีความโปร่งใสในการทำธุรกรรม เนื่องจากเทคโนโลยีบล็อกเชนจะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการติดต่อทั้งหมดระหว่างผู้ทำธุรกรรมทั้งสองฝ่ายทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยรายละเอียดทั้งหมดจะเป็นความลับระหว่างตัวแทนจำหน่ายและไม่มีผู้ใดสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ (๕) สกุลเงินดิจิทัลจะมีธนาคารกลางเป็นผู้ควบคุมระบบการเงินการธนาคารทั้งหมดของประเทศนั้นและมีอำนาจตรวจสอบขั้นตอนการทำธุรกรรมสกุลเงินดิจิทัลอย่างใกล้ชิดทั้งในส่วนของการชำระเงินดิจิทัลหรือการชำระเงินแท้จริง ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีเป็นระบบกระจายอำนาจที่ไม่มีบุคคลที่สามที่มีอำนาจเหนือเงินกลาง โดยไม่มีผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ออกกฎระเบียบการทำธุรกรรม และ (๖) การทำธุรกรรมสกุลเงินดิจิทัลมีค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรมทุกครั้งที่มีการชำระเงินผ่านกระเป๋าดิจิทัล ส่วนคริปโทเคอร์เรนซีไม่มีระบบจัดเก็บค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรมรวมทั้งไม่มีค่าธรรมเนียมขั้นต่ำสำหรับตัวแทนจำหน่าย

อย่างไรก็ดี โดยที่สกุลเงินดิจิทัลที่มีบทบาทสำคัญในปัจจุบันและมีความนิยมใช้เป็นที่แพร่หลายในตลาดเงินดิจิทัลทั่วโลก ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซี ที่เป็นรูปลักษณะหนึ่งของสกุลเงินดิจิทัลดังที่ได้ระบุเบื้องต้นแล้ว ดังนั้นการออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์เพื่อกำกับดูแลหรือควบคุมการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลของหลายประเทศทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยจึงเริ่มต้นที่การออกกฎหมายในการกำกับดูแลและควบคุมการใช้สกุลเงินดิจิทัลในรูปลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซี

ลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ ๓ ประการของคริปโทเคอร์เรนซี ได้แก่ (๑) ไม่มีลักษณะทางกายภาพ กล่าวคือ ไม่สามารถจับต้องได้ หากมีการทำธุรกรรม การชำระเงินจะเกิดขึ้นจากการที่คอมพิวเตอร์ของผู้ซื้อและผู้ขายทำการประมวลผลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและยืนยันการทำธุรกรรมนั้น ๆ (๒) การกระจายส่วน กล่าวคือ ในการแสดงหลักฐานการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้นนั้นจะได้รับการบันทึกข้อมูลลงไปในฐานข้อมูลของคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องที่มีความเชื่อมโยงกันในเครือข่ายของสกุลเงินคริปโทเคอร์เรนซีประเภท

นั้นโดยเทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกเพื่อเป็นหลักฐานนั้น คือ บล็อกเชน (Blockchain) และ (๓) การเข้ารหัส กล่าวคือ แม้ว่าหลักฐานของการทำธุรกรรมจะถูกบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในระบบ แต่สมาชิกของระบบที่ไม่ใช่ผู้ซื้อหรือผู้ขายของธุรกรรมดังกล่าวจะสามารถเข้าถึงได้ก็แค่เพียงข้อมูลเบื้องต้นซึ่งเป็นข้อมูลสาธารณะที่ไม่ได้ถูกเข้ารหัสเท่านั้น ส่วนข้อมูลเฉพาะ ที่ถูกตั้งรหัสไว้ เช่น ลักษณะเฉพาะของสินค้า หรือบริการที่ซื้อขาย ราคาของสินค้า หรือข้อมูลที่อยู่ของผู้ทำธุรกรรมนั้น ผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเฉพาะเหล่านี้ได้จะต้องเป็นผู้ที่มีรหัสผ่านเฉพาะตัว

คริปโทเคอร์เรนซีเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในช่วงปลายปี ค.ศ. ๒๐๐๘ ถึงต้นปี ค.ศ. ๒๐๐๙ โดยโปรแกรมเมอร์อัจฉริยะที่ใช้นามแฝงว่า Satoshi Nakamoto ได้โพสต์บทความชื่อ Bitcoin-A Peer to Peer Electronic Cash System เข้าไปในกลุ่มเมลด้านเทคโนโลยีการเข้ารหัสและชักชวนให้บุคคลทั่วไปนำโปรแกรมภาษา C++ ที่พัฒนาขึ้นไปติดตั้งในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเพื่อร่วมในเครือข่ายของการตรวจสอบและเก็บข้อมูลธุรกรรม โดยผู้เข้าร่วมจะได้เหรียญในสกุลเงินบิตคอยน์เป็นค่าตอบแทน ซึ่งในปีแรกๆของการเกิดบิตคอยน์ ยังไม่มีใครให้ความสนใจและไม่สามารถกำหนดราคาของสกุลเงินดิจิทัลนี้ได้ ในช่วงเริ่มต้น คนส่วนใหญ่จะใช้คำว่า “บิตคอยน์” กับคำว่า “สกุลเงินดิจิทัล” เสมือนเป็นคำเดียวกัน และบิตคอยน์ถือเป็นสกุลเงินดิจิทัลที่เก่าแก่ที่สุดซึ่งต่อมาได้มีการสร้างสกุลเงินดิจิทัลขึ้นมาอีกมากมาย โดยปัจจุบันมีสกุลเงินดิจิทัลมากกว่า ๑๐,๐๐๐ สกุลเงิน เช่น บิตคอยน์ (Bitcoin) อีเธอเรียม (Ethereum) ริปเปิล (Ripple) คาร์ดาโน (Cardano) ไลท์คอยน์ (Litecoin) นีโอ (NEO) สเตลลาร์ (Stellar) หรือ เนม (Nem) เป็นต้น

ในทุกวันนี้มีการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาใช้ในการระดมทุน (ICO: Initial Coin Offering) และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเป็นจำนวนมาก ซึ่งตอนนี้ประเทศไทยมีพระราชกำหนด การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ เข้ามาดูแลกำกับในส่วนนี้ เพื่อให้มีความชัดเจน และช่วยเหลือให้ประชาชนไม่ถูกหลอกลวง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Cryptocurrency

(๑) พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑

สรุปสาระสำคัญของพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชกำหนด (พ.ร.ก.) สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการระดมทุนต่อประชาชนผ่านการเสนอขายโทเคนดิจิทัล การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล ดังนี้

ประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัล

สินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset) ที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชกำหนดนี้ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ (มาตรา ๓)

(๑) “คริปโทเคอร์เรนซี” คือ หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และหมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

(๒) “โทเคนดิจิทัล” คือ หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และหมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้ออกประกาศกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีที่ผู้ออกมีวัตถุประสงค์ ในการระดมทุนจากประชาชนและมีการกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือมีการกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใด ๆ ถือเป็นโทเคนดิจิทัลด้วย

ข้อยกเว้นไม่ถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล

พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้กำหนดว่า “หลักทรัพย์” ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแม้จะอยู่ในรูปของหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลในประเภทคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลภายใต้พระราชกำหนดนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและป้องกันความซ้ำซ้อนของกฎหมาย (มาตรา ๕)

การกำกับดูแลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล

พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กำหนดให้กิจกรรมที่ถูกกำกับดูแลภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

(๑) การระดมทุนด้วยการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (หมวด ๓) ซึ่งมีได้กำกับดูแลการเสนอขายคริปโทเคอร์เรนซี เว้นแต่คริปโทเคอร์เรนซีนั้นได้ถูกประกาศกำหนดให้ถือเป็นโทเคนดิจิทัล

(๒) การให้บริการเป็นตัวกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล (หมวด ๔)

การป้องกันการนำสินทรัพย์ดิจิทัลไปสนับสนุนธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย

พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กำหนดให้ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลที่จะรับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการตอบแทนหรือผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะรับคริปโทเคอร์เรนซีจากลูกค้าในการทำธุรกรรม ให้รับได้

เฉพาะคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้จากการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือฝากไว้กับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ นี้เท่านั้น (มาตรา ๙) ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนำคริปโทเคอร์เรนซีที่ไม่มีแหล่งที่มา ที่ชัดเจนมาใช้ในการทำธุรกรรม นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล เป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา ๗) ทั้งนี้ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบมิให้มีการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือสนับสนุนการก่ออาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (หมวด ๓)

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ออกใหม่ต่อประชาชน หรือโทเคนดิจิทัลที่ผู้เสนอขายได้ออกไว้แล้ว และมีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอขายเป็นการทั่วไปต่อประชาชน จะกระทำได้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัท จำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. รวมทั้งต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา ๑๓)

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว จะกระทำต่อเมื่อแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับแล้ว (มาตรา ๑๔) โดยต้องเสนอขายต่อผู้ลงทุนตามประเภทและภายใต้เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา ๑๕) รวมทั้งต้องเสนอขายผ่านผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล (ICO portal) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. เท่านั้น (มาตรา ๑๖) ทั้งนี้ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมกิจการของผู้ขออนุญาตเสนอขายโทเคนดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนดเช่นกัน (มาตรา ๒๑)

มีการกำหนดหน้าที่ภายหลังการเสนอขาย โดยให้ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลจัดทำและส่งรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล และข้อมูลอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือโทเคนดิจิทัล หรือต่อการตัดสินใจลงทุน หรือต่อการเปลี่ยนแปลงราคา หรือมูลค่าของโทเคนดิจิทัลต่อสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชนและผู้ลงทุนต่อไป (มาตรา ๒๕)

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ก.ล.ต.อาจประกาศกำหนดให้การเสนอขายโทเคนดิจิทัลบางประเภทไม่อยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของหมวด ๓ การเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (มาตรา ๑๖) หรืออาจยกเว้นให้การเสนอขายโทเคนดิจิทัลบางประเภทหรือบางลักษณะ ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขาย โทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ต. (มาตรา ๒๐) ได้ ทั้งนี้ เพื่อผ่อนปรนให้กับโทเคนดิจิทัลบางประเภทซึ่งเป็นการใช้เพื่อซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยไม่มีลักษณะของการระดมทุน หรือเป็นการเสนอขายต่อบุคคลในวงจำกัด ซึ่งมีได้มีผลกระทบต่อระบบการเงินหรือประชาชนในวงกว้าง

การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (หมวด ๔)

ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้แก่ ประกอบธุรกิจตามประเภทดังต่อไปนี้

(๑) “ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายถึง ศูนย์กลางหรือเครือข่ายใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล โดยการจับคู่หรือคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้ โดยกระทำเป็นทางคำปกติ แต่ทั้งนี้ไม่รวมศูนย์กลางหรือเครือข่ายในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(๒) “นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายถึง บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการเป็นนายหน้าหรือตัวแทน เพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลให้แก่บุคคลอื่น โดยกระทำเป็นทางคำปกติและได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนอื่น แต่ไม่รวมถึงการเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในลักษณะ ที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(๓) “ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายถึง บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลในนามของตนเองเป็นทางคำปกติ โดยกระทำนอกศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ไม่รวมถึงการให้บริการในลักษณะตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(๔) กิจการอื่นที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (“รัฐมนตรี”) กำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ผู้ที่จะสามารถประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลข้างต้นได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งในการยื่นขออนุญาตและการพิจารณาอนุญาต เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมถึงเสียค่าธรรมเนียม ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา ๒๖) ซึ่งในการพิจารณาอนุญาต รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลต้องปฏิบัติตามก็ได้ (มาตรา ๒๗) ทั้งนี้ ผู้ที่จะประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทได้

ภายหลังจากได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (“ผู้ประกอบธุรกิจ”) มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ และกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือสำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ ด้วย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- การแต่งตั้งกรรมการหรือผู้บริหาร

กรรมการหรือผู้บริหารของผู้ประกอบธุรกิจฯ จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา ๒๘) และผู้ประกอบธุรกิจฯ จะแต่งตั้งหรือมอบหมายบุคคลใดเป็นกรรมการหรือผู้บริหารได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว (มาตรา ๒๙)

ทั้งนี้ บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งหากปรากฏว่ามีลักษณะต้องห้ามระหว่างดำรงตำแหน่งหรือภายหลังจากได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเพิกถอนความเห็นชอบที่เคยให้ไว้ได้ และในกรณีที่สำนักงาน ก.ล.ต. พิจารณาเพิกถอนการให้ความเห็นชอบกรรมการหรือ

ผู้บริหารรายใด ผู้ประกอบธุรกิจฯ มีหน้าที่ต้องเสนอชื่อบุคคลอื่นแทนเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนความเห็นชอบ (มาตรา ๒๙)

- มาตรฐานและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

ในการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ผู้ประกอบธุรกิจฯ จะต้องดำเนินการและปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดไว้ด้วย (มาตรา ๓๐) เช่น การมีโครงสร้างการบริหารจัดการ ระบบงาน และบุคลากร ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการประกอบธุรกิจ การมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอรองรับการประกอบธุรกิจและความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ การดูแลรักษาความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อและให้บริการลูกค้า การมีระบบบัญชีที่เหมาะสม การทำ KYC/CDD เป็นต้น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในรายละเอียดจะแตกต่างกันไปตามลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจฯ แต่ละประเภท

- การเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า

กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ มีการเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า ผู้ประกอบธุรกิจฯ จะต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินของลูกค้าแต่ละรายแยกออกจากกัน รวมทั้งต้องแยกทรัพย์สินของลูกค้าออกจากทรัพย์สินของผู้ประกอบธุรกิจฯ ด้วย โดยผู้ประกอบธุรกิจฯ ไม่สามารถนำทรัพย์สินของลูกค้าไปใช้เพื่อการอื่นใดได้ นอกเหนือจากการใช้เพื่อประโยชน์ของลูกค้า ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง)

ทั้งนี้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้กำหนดให้ทรัพย์สินของลูกค้าที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ เก็บรักษาไว้ในบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจฯ ยังคงเป็นทรัพย์สินของลูกค้า (มาตรา ๓๑ วรรคสอง) และให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของลูกค้า ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ ตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกทางการหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายอื่นระงับการดำเนินการบางส่วนหรือทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจฯ ในทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ พ.ร.บ. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๖ อีกด้วย จึงมีผลให้ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ ตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกหน่วยงานทางการสั่งระงับการดำเนินการ ทรัพย์สินของลูกค้าจะได้รับการคุ้มครอง โดยไม่ถือเป็นทรัพย์สิน ที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดในคดีแพ่งหรือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย รวมทั้งไม่อยู่ภายใต้การห้ามจำหน่ายจ่ายโอนของหน่วยงานทางการอื่น โดยกำหนดให้ลูกค้ามีสิทธิได้รับจัดสรรทรัพย์สินของตนคืนและมีสิทธิขอรับชำระหนี้ในส่วนที่ยังขาดอยู่ได้อีกด้วย (มาตรา ๓๑ วรรคสาม)

การเลิกประกอบธุรกิจ การเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจ และการห้ามการทำธุรกรรม (หมวด ๕)

- การเลิกประกอบธุรกิจ

หากผู้ประกอบธุรกิจฯ ประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่ได้รับอนุญาตไว้ สามารถได้โดยยื่นขออนุญาตเลิกประกอบธุรกิจต่อรัฐมนตรีผ่านทางคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งในการอนุญาตให้เลิกประกอบธุรกิจนั้น รัฐมนตรีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา ๓๒) ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจฯ

ดังกล่าวต้องทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล ชำระราคา ส่งมอบรายการที่ค้าง หรือดำเนินการใดๆ ตามหลักเกณฑ์ และภายในระยะเวลาที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพื่อจัดการทรัพย์สินของลูกค้าและของผู้ประกอบธุรกิจให้แล้วเสร็จด้วย (มาตรา ๓๓)

- การเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจ

รัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลได้ ในกรณีที่ปรากฏเหตุดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด หรือหยุดประกอบธุรกิจเกินกว่าเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด (มาตรา ๓๔)

(๒) ปรากฏหลักฐานว่าผู้ประกอบธุรกิจฯ มีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ โดยผู้ประกอบธุรกิจฯ ดังกล่าวถูกคณะกรรมการ ก.ล.ต. สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวแล้ว เพื่อให้ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง แต่ยังคงฝ่าฝืนไม่ดำเนินการ หรือกระทำความผิดซ้ำอีก (มาตรา ๓๕)

(๓) ปรากฏหลักฐานว่าผู้ประกอบธุรกิจฯ มีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน และไม่สามารถแก้ไขฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานดังกล่าวได้ (มาตรา ๓๖)

ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ ที่ถูกเพิกถอนการอนุญาตข้างต้น ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของลูกค้า

- การห้ามการทำธุรกรรม

ในกรณีที่การทำธุรกรรม การดำเนินกิจการ หรือการดำเนินการใดที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศห้ามผู้ประกอบธุรกิจฯ ทำธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดอันเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล หรือสั่งระงับการดำเนินกิจการหรือการดำเนินการทั้งหมดหรือแต่บางส่วนได้ แม้การกระทำธุรกรรมดังกล่าวจะมีได้ขัดต่อ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมนั้น ๆ ต่อระบบการเงินหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (มาตรา ๓๗)

การป้องกันการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (หมวด ๖)

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมตามหมวด ๖ นี้ ใช้บังคับกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ เท่านั้น (มาตรา ๓๘) โดยมีหลักเกณฑ์ในทำนองเดียวกับบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ทั้งนี้ ได้กำหนดลักษณะของการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลไว้ดังต่อไปนี้

(๑) False dissemination : การห้ามบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำรับรองข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล โทเคนดิจิทัล หรือราคาซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งน่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหรือต่อการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล (มาตรา ๔๐) รวมถึงการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ โดยนำข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือไม่ครบถ้วนอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญมาใช้ หรือละเอียดที่จะพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล หรือบิดเบือนข้อมูลที่ใช้ ในการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ และได้เปิดเผยความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์หรือคาดการณ์นั้นต่อประชาชนในประการที่น่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหรือต่อการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล (มาตรา ๔๑)

(๒) Insider trading : การห้ามมิให้บุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในที่เกี่ยวข้องกับผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล หรือโทเคนดิจิทัล ซื้อขายหรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับโทเคนดิจิทัลไม่ว่าเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น และห้ามเปิดเผยข้อมูลภายในแก่บุคคลอื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่าผู้รับข้อมูลอาจนำไปใช้ประโยชน์ในการซื้อขาย เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ (มาตรา ๔๒) รวมทั้งได้กำหนดบทสันนิษฐานบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในไว้อีกด้วย (มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔)

(๓) Front running : การห้ามผู้ประกอบการธุรกิจฯ ประเภทยานายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล รวมทั้งพนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกค้า กระทำการซื้อขายตัดหน้าลูกค้า หรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคำสั่งของลูกค้าให้แก่บุคคลอื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่าบุคคลนั้นจะอาศัยข้อมูลดังกล่าวเพื่อซื้อขายตัดหน้าลูกค้า ทั้งนี้ ไม่น่าจะเป็นการซื้อขายเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่นในประการที่น่าจะทำให้ลูกค้ารายดังกล่าวเสียประโยชน์ (มาตรา ๔๕)

(๔) Market manipulation : การห้ามมิให้ส่งคำสั่งซื้อขาย หรือซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลอันทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงการส่งคำสั่งซื้อขาย หรือซื้อขายในลักษณะที่ต่อเนื่องกันโดยมุ่งหมายให้ราคา หรือปริมาณการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลผิดไปจากสภาพปกติของตลาด (มาตรา ๔๖) โดยระบุบทสันนิษฐานการกระทำที่เข้าข่าย market manipulation และตัวการไว้ด้วย (มาตรา ๔๘ และ ๔๙) นอกจากนี้ market manipulation รวมถึงกรณีการส่ง แก๊ซ หรือยกเลิกคำสั่งซื้อขายเข้าไป ในระบบซื้อขายของศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล โดยรู้หรือควรรู้ว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้ราคาหรือ ปริมาณการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลผิดไปจากสภาพปกติของตลาดและเป็นเหตุให้ระบบซื้อขายล่าช้าหรือหยุดชะงัก (มาตรา ๕๐)

อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ (หมวด ๓)

ในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ นี้ ได้กำหนดอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ทำนองเดียวกับ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเพิ่มเติมอำนาจในการตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบข้อมูล คอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่เป็นการกระทำผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ (มาตรา ๕๑) เช่น อำนาจเข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่อื่นที่ตามที่กำหนดไว้

รวมถึงสถาบันการเงินเพื่อตรวจสอบ เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อำนาจในการตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ อำนาจยึด หรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหลักฐาน หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ หรืออำนาจในการสั่งให้บุคคลตามที่กำหนดไว้มาให้ถ้อยคำ หรือนำส่งหลักฐาน ซึ่งรวมถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น

นอกจากนี้ ในกรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศร้องขอ ให้สำนักงาน ก.ล.ต. มีอำนาจให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมหรือตรวจสอบข้อมูลที่เป็นเพื่อให้ประกอบการพิจารณาการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอได้ภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา ๕๒ ซึ่งเป็นหลักต่างตอบแทนระหว่างกัน (reciprocity) ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ได้รับจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างประเทศกับสำนักงาน ก.ล.ต. สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีได้ (มาตรา ๕๓) อีกทั้งข้อมูล ข้อเท็จจริงเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ที่สำนักงาน ก.ล.ต. ส่งมอบในการกล่าวโทษผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนคดีอาญาได้ (มาตรา ๕๔) และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ นี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๕๖)

บทกำหนดโทษทางอาญาและมาตรการลงโทษทางแพ่ง (หมวด ๘ และ ๙)

พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ ได้กำหนดโทษทางอาญาให้แก่ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติภายใต้พระราชกำหนดนี้ โดยได้กำหนดบทลงโทษเป็นโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับตามหมวด ๘ ซึ่งฐานความผิดและอัตราโทษเทียบเคียงได้กับ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เช่น การเสนอขายโทเคนดิจิทัล โดยไม่ได้รับอนุญาต การไม่ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวน หรือการเสนอขายโดยที่แบบแสดงรายการข้อมูลนั้นยังไม่มีผลบังคับใช้ การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล โดยไม่ได้รับอนุญาต การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่กำหนด การกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล เป็นต้น

ทั้งนี้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ ได้กำหนดให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้ดำเนินการแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๙๖ ใน ๓ ลักษณะคือ ๑) การแสดงข้อความเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๕ ๒) การกระทำความผิดไม่เป็นธรรมซึ่งเป็นความผิดตามความมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ และ ๓) การยินยอมให้ใช้บัญชี ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๗๓ โดยกลไกการใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งนั้นกำหนดไว้เช่นเดียวกับ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘) รวมทั้งให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับมาตรการลงโทษทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๙๙)

(๒) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๑

กฎหมายฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่มีการตราขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันกับพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายสืบเนื่องจากปัจจุบันบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลได้มีการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล หรือมีการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยน คริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ซึ่งเงินได้จากกรณีดังกล่าวเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี แต่โดยที่ยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อการจัดภาษีเงินได้จากคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลเป็นการเฉพาะ อันเป็นเหตุให้รัฐไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วน ดังนั้น เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในกรณีดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเพิ่มมาตรา ๔๐ (๔) (ข) แห่งประมวลรัษฎากรโดยกำหนดให้เงินได้พึงประเมินนั้น คือ เงินได้ประเภทต่าง ๆ รวมตลอดถึงเงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทนั้น ๆ ไม่ว่าในทอดใด ได้แก่ เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล นอกจากนี้ได้เพิ่มมาตรา ๔๐ (๔) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร โดยกำหนดให้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลเฉพาะซึ่งมีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุนเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทหนึ่งเช่นกัน นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินดังกล่าวข้างต้นมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ ๑๕.๐ ของเงินได้ดังกล่าวตามที่กำหนดในมาตรา ๕๐ (๒) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร

(๓) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภทและได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงินเพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ความยุ่งยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้น ประกอบกับมาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่แต่เดิมไม่สามารถป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการกระทำความผิดในการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวและกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นการเฉพาะเพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกัน ยับยั้ง และปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มาตรการที่สำคัญประการหนึ่งคือ เมื่อมีการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงิน กฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงินมีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมนั้นต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีการกำหนดกลไกทางกฎหมายประการหนึ่ง คือโดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลเป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงินตามที่กำหนดในมาตรา ๗ แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์จึงได้มีการออกกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๐/๑ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ และประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่องขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา ๑๖ และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน โดยข้อ ๒ (๑) (๕) แห่งประกาศดังกล่าว ได้กำหนดขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ และสาขาหรือบริษัทในเครือที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ให้ครอบคลุมธุรกิจทางการเงินในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ

(๔) พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการควบคุมและการกำกับดูแลในเรื่องเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ ตลาดทุน และธุรกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งกำหนดให้มีองค์กรและหน่วยงาน กล่าวคือ คณะกรรมการ ก.ล.ต. และสำนักงาน ก.ล.ต. ให้เป็นศูนย์รวมในการกำกับดูแลและพัฒนาตลาดหลักทรัพย์และตลาดทุนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแม้มาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ จะกำหนดว่าหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ไม่ให้ถือเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดดังกล่าวก็ตาม แต่พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหลายส่วนไม่ว่าจะเป็นองค์กรกำกับดูแลที่ใช้องค์กรเดียวกัน คือ คณะกรรมการ ก.ล.ต. และสำนักงาน ก.ล.ต. มีการใช้หลักเกณฑ์ร่วมกัน โดยได้นำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ มาใช้กับพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ รวมทั้งยังนำมาตรการลงโทษทางแพ่งซึ่งถือเป็นมาตรการพิเศษที่ใช้เฉพาะกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ก็ได้นำมาใช้กับพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ ด้วยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จึงเป็นกฎหมายสำคัญฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงสกุลเงินดิจิทัล

(๕) พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและการวางโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานและส่งเสริมกิจกรรมในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนโดยที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งส่งผลต่อฐานความรู้และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศซึ่งหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจต่างมีความ

ต้องการนำระบบเทคโนโลยีด้านดิจิทัลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพของการให้บริการ เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับหรือการพัฒนาในการแข่งขันทางธุรกิจของภาคเอกชน แต่ประเทศไทยยังขาดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ในด้านดิจิทัลอย่างเป็นระบบที่จะสามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฯ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ดิจิทัล” และ “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” ไว้โดยคำว่า “ดิจิทัล” หมายความว่า เทคโนโลยีที่ใช้วิธีการนำสัญลักษณ์ศูนย์และหนึ่งหรือสัญลักษณ์อื่นมาแทนค่าสิ่งทั้งปวง เพื่อใช้สร้างหรือก่อให้เกิดระบบต่างๆ เพื่อให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ ส่วน “ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” หมายความว่า ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีการติดต่อสื่อสาร การผลิต การอุปโภคบริโภค การใช้สอย การจำหน่ายจ่ายแจก การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์การคมนาคมขนส่ง การโลจิสติกส์ การศึกษา การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การสาธารณสุข การเงินการลงทุน การภาษีอากร การบริหารจัดการข้อมูล และเนื้อหาหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมอื่นใด หรือการใด ๆ ที่มีกระบวนการหรือการดำเนินงานทางดิจิทัลหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์กิจการวิทยุคมนาคม กิจการสื่อสารดาวเทียม และการบริหารคลื่นความถี่ โดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีที่มีการหลอมรวม หรือเทคโนโลยีอื่นใดในทำนองเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความหมายของการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่หมายถึงระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงครอบคลุมถึงสกุลเงินดิจิทัลอยู่ด้วย พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฯ จึงเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัลอีกฉบับด้วย

(๖) พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการพัฒนาด้านนวัตกรรมดิจิทัลซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลด้วย พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทยฯ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ดิจิทัล” หมายความว่า เทคโนโลยีที่ใช้วิธีการนำสัญลักษณ์ศูนย์และหนึ่งหรือสัญลักษณ์อื่นมาแทนค่าสิ่งทั้งปวง เพื่อใช้สร้าง หรือก่อให้เกิดระบบต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ ส่วนคำว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัล” หมายถึง ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การพัฒนา การจัดจำหน่าย หรือการให้บริการ ด้านฮาร์ดแวร์อิเล็กทรอนิกส์และส่วนประกอบด้านซอฟต์แวร์ ด้านบริการดิจิทัล ด้านดิจิทัลคอนเทนต์ หรือด้านบริการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการสื่อสารในระบบดิจิทัลซึ่งจากความหมายดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาคำว่า “ธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัล” มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของธุรกิจด้านบริการดิจิทัล การประกอบธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลจึงอยู่ในความหมายของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัลและอยู่ในขอบเขตการบังคับใช้ของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้วยสกุลเงินดิจิทัลฯ ด้วย การดำเนินงานของสภาพัฒนาการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทยฯ จึงครอบคลุมถึงการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัลอยู่ด้วยเช่นกัน สภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์หลายประการดังนี้

(๑) เป็นตัวแทนของสมาชิกผู้ประกอบการธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัลในการเสนอความเห็น ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานด้านนโยบายระหว่างภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับธุรกิจหรือ อุตสาหกรรมดิจิทัล

(๒) เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อภาครัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎระเบียบ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัล

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถของการประกอบธุรกิจหรืออุตสาหกรรม ดิจิทัลให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

(๔) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะของบุคลากรด้านดิจิทัลให้มี มาตรฐานสากล

(๕) ส่งเสริมและกำกับดูแลให้เกิดคุณภาพ มาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมดิจิทัล รวมทั้งควบคุมดูแลให้สมาชิกปฏิบัติตามข้อบังคับของสภาและกฎหมายเกี่ยวกับการ ประกอบธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัล

(๖) ดำเนินกิจการอื่นเพื่อการพัฒนาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมดิจิทัลของประเทศไทย หรือตามที่ ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

(๗) พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อ รองรับสถานะทางกฎหมายของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมที่อาศัยพัฒนาการ เทคโนโลยีทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งแตกต่างจากวิธีการทำธุรกรรมทั่วไปที่มีกฎหมายรองรับอยู่แล้ว เช่น การ ทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ การรองรับวิธีการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ลายมือชื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ตราประทับอิเล็กทรอนิกส์ การใช้งานระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) ตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ น่าเชื่อถือ และมีผลในทางกฎหมายเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมโดยวิธีการทั่วไป โดยหลักการสำคัญ โครงสร้างและขอบเขตของพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ รวมถึงความเกี่ยวข้องกับสกุล เงินดิจิทัลกับพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

กรณีของการนำระบบสกุลเงินดิจิทัลมาใช้ในการดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ จะต้องมีการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯจึงเป็น กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการรองรับสถานะทางกฎหมายของการดำเนินธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยระบบ สกุลเงินดิจิทัลได้เช่นเดียวกัน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินดิจิทัลในประเทศไทย

โดยที่การกำหนดแนวนโยบายและการบริหารจัดการเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล การดำเนินธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล รวมทั้งการดำเนินการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินการต่าง ๆ ในตลาดเงินหรือตลาดทุนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลในส่วนของคริปโทเคอร์เรนซี และโทเคนดิจิทัล ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินธุรกรรม การลงทุน หรือการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นไปอย่างโปร่งใส เกิดความชัดเจน และไม่ส่งผลกระทบต่อนเสถียรภาพทางการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของความสำคัญของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมของสกุลเงินดิจิทัลที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป จึงได้กำหนดภารกิจตามกรอบหน้าที่และอำนาจให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. กระทรวงการคลัง

กระทรวงการคลังเป็นส่วนราชการระดับกระทรวงโดยมีกรอบหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งบัญญัติให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการบริหารจัดการในด้านการเงินและการคลังของประเทศ รวมทั้งเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการด้านตลาดเงิน การแลกเปลี่ยนเงินตรา และการตรวจสอบสถาบันการเงินซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ หรือกรณีการส่งเสริมและพัฒนาตลาดทุน การระดมทุน และการควบคุมกระทำอันไม่เป็นธรรมในตลาดทุนซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์นั้นก็กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเช่นกัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการกำกับดูแลและการบริหารจัดการสินทรัพย์ดิจิทัลโดยตรงของไทย ได้แก่ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเห็นได้ว่า มาตรา ๔ แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้กระทรวงการคลังสามารถกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเงิน และการลงทุนของประเทศ เนื่องจากเทคโนโลยีทางการเงินเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจในวงกว้างได้ และเมื่อพิจารณามาตรการทางกฎหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงการคลังนั้น ปัจจุบันได้มีการออกประกาศกระทรวงการคลังซึ่งอาศัยอำนาจตามความพระราชกำหนดดังกล่าว ประกอบ ด้วย ๔ เรื่องสำคัญ ได้แก่ (๑) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การอนุญาตการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ (๒) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลต้องขอรับความเห็นชอบบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (๓) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องแบบบัตรพันทนงานเจ้าหน้าที่ (๔) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. ๒๕๓๐ พระราชบัญญัติ

หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑

ข. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ถือเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทหน่วยงานธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจด้านเศรษฐกิจการเงินของประเทศซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ โดย ธปท. มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งขึ้นเพื่อการดำเนินภารกิจอันพึงเป็นงานของธนาคารกลาง เพื่อประโยชน์ในการดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงินเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงิน หนึ่งใน การดำเนินภารกิจข้างต้น ธปท. จะต้องคำนึงถึงการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลด้วย เมื่อพิจารณาภารกิจหน้าที่ของ ธปท. ที่มีความเชื่อมโยงกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลในยุคปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับ ธปท. ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ ธปท. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลตลาดทางการเงินในยุคดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นในด้านการกำหนดและดำเนินนโยบายทางการเงิน การจัดตั้งหรือสนับสนุนการจัดตั้งระบบการชำระเงินและการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมในด้านสกุลเงินดิจิทัล นอกจากนี้ในทางระหว่างประเทศได้มีการเปิดเสรีทางการค้าและทางการเงินเพิ่มมากขึ้น มีผลทำให้ธนาคารพาณิชย์ของไทยมีการเปิดสาขาและมีการลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ กับต่างประเทศ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นคริปโทเคอร์เรนซี หรือ โทเคนดิจิทัล ในขณะเดียวกัน ธนาคารต่างชาติเองก็ได้มาเปิดสาขาหรือควรววมและทำธุรกรรมกับธนาคารในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศและการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวม ธปท. จึงได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินในหลายประการ เช่น การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยมีประเด็นความท้าทายประการหนึ่งเพื่อรองรับกระแสการพัฒนาสกุลเงินดิจิทัลทั้งในประเทศและต่างประเทศ การกำหนดแนวทางการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของสถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินนั้น ๆ การกำหนดแนวนโยบายกำกับดูแลคริปโทเคอร์เรนซีประเภท Stablecoins เป็นการเฉพาะ

ค. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีความสำคัญมากที่สุดของไทยในการกำกับดูแลเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นทั้งในส่วนของการซื้อขาย การแลกเปลี่ยน หรือการทำธุรกรรมอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล สำนักงาน ก.ล.ต. มีฐานะเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (คณะกรรมการ ก.ล.ต.) และคณะกรรมการกำกับตลาดทุน โดยสำนักงาน ก.ล.ต. มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อดำเนินกลไกการกำกับดูแล ตรวจสอบ และพัฒนาตลาดการลงทุนของประเทศ และมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ กล่าวคือ การกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติ

ตามและดำเนินการตามที่กำหนดในกฎหมายว่าหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และการปฏิบัติการเพื่อให้ไปตามมติที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด โดยจากภารกิจหน้าที่ที่สำคัญข้างต้น ทำให้สำนักงาน ก.ล.ต. มีบทบาทที่สำคัญในการกำกับดูแล ตรวจสอบ และพัฒนาตลาดการลงทุนของประเทศ

ง. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยหน้าที่และอำนาจในการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ กล่าวคือ สำนักงาน ปปง. มีหน้าที่ในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงาน ปปง. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด การประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเสนอต่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแจ้งผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าวไปยังหน่วยงานกำกับดูแลผู้ที่มีหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการใด ๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เป็นต้น ประกอบกับพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายหรือกลไกบางประการเพื่อเชื่อมโยงกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลตามพระราชกำหนดดังกล่าวเป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ และในส่วนการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด ซึ่งเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องคำนึงได้แก่ การมีมาตรการการรู้จักลูกค้า การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และมาตรการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายหรือการฟอกเงินตามมาตรา ๓๐ (๕) แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ

บล็อกเชนในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

คลื่นการเปลี่ยนแปลงของไอทีที่เกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยที่ผู้ใช้ทั่วไปสามารถเข้าถึงคอมพิวเตอร์ จึงเกิดอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และบริษัทซอฟต์แวร์อย่าง Microsoft , Apple หรือ Adobe คลื่นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อผู้ใช้เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดบริษัทที่ผลิตซอฟต์แวร์บริการบนเว็บ อย่าง Google และ Facebook

บล็อกเชนคือคลื่นการเปลี่ยนแปลงครั้งที่สาม

บล็อกเชนเป็นเทคโนโลยีที่สร้างศักยภาพการประมวลผลธุรกรรมอัตโนมัติและเป็นอิสระไม่ขึ้นกับบุคคลที่สาม พื้นฐานความน่าเชื่อถือฝากไว้กับโค้ดของบล็อกเชนและสัญญาอัจฉริยะ ใช้โมเดลการพัฒนาซอฟต์แวร์โอเพนซอร์สในการสร้างความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ทุกคนกำกับดูแลร่วมกัน อาจกล่าวได้ว่าลักษณะเฉพาะของบล็อกเชนทำให้อำนาจการควบคุมข้อมูลอยู่ในมือผู้ใช้

การที่คริปโทเคอร์เรนซีขาดคุณสมบัติในการยอมรับเป็นสื่อกลางในการชำระหนี้เพราะมีปัญหาด้านการมีเสถียรภาพในมูลค่า และขาดลักษณะทางกายภาพเหมือนเงินตรา ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของเงินตรา ทำให้ คริปโทเคอร์เรนซีไม่มีลักษณะที่สมควรกำหนดให้เป็นเงินตราตามกฎหมายได้ การกำหนดคริปโทเคอร์เรนซีให้เป็นเงินตรา อาจมีผลกระทบทางด้านลบ เพราะจะทำให้การทำนิติกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีชำระหนี้ตามกฎหมายเกิดปัญหาตามมา ดังนั้นหากคู่สัญญาตกลงทำสัญญาโดยกำหนดให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีเหมือนเงินตราข้อตกลงดังกล่าวย่อมเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๐ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมาย โดยการมีผลเป็นโมฆะนั้นมีผลเฉพาะส่วนเรื่องการตกลงให้ชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๓ เนื้อหาส่วนอื่นยังมีผลสมบูรณ์ผูกพันคู่สัญญา จะเห็นว่า การพิจารณากำหนดให้สิ่งใดเป็นเงินตราต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะหากกำหนดสิ่งที่ไม่เหมาะสมให้เป็นเงินตราโดยสิ่งนั้นอาจเป็นสิ่งที่ไม่มีมูลค่าที่คงที่ ไม่สามารถชำระหนี้ได้สะดวกรวดเร็วเป็นต้น การกำหนดให้เป็นเงินตราดังกล่าวจะทำให้สัญญาทางแพ่งทุกอย่างเกิดปัญหาตามมา ตั้งแต่การตีความตามวัตถุประสงค์ของสัญญาจนถึงการชำระหนี้

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายหลักในการควบคุมการใช้เครือข่ายระบบเงินดิจิทัลเพื่อป้องกันการฟอกเงินแต่มีปัญหาโต้แย้งในความหมายของคำว่า “เงินดิจิทัล” ที่กฎหมายป้องกันการฟอกเงินของไทยยังไม่ได้ให้นิยามอย่างแจ่มชัดว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สิน ทำให้การกระทำที่เป็นความผิดฐานฟอกเงินในบางฐานความผิดนั้นไม่ครอบคลุมประกอบของความผิดดังกล่าว อีกทั้งในประเทศไทยมีการกำหนดประเภทธุรกิจ หรือผู้ประกอบการอาชีพที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องมีหน้าที่ ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อหน่วยงานของรัฐ แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงประเภทธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินดิจิทัลด้วย

การซื้อขายแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีในฐานะสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างหนึ่งสามารถกระทำได้ไม่ควรกำหนดให้มีการห้ามซื้อขายโดยเด็ดขาด เพราะจะเป็นการจำกัดสิทธิ เพราะเอกชนย่อมมีสิทธิในการเลือกการลงทุนอย่างอิสระ หากรัฐยังไม่ได้กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสิ่งผิดกฎหมายอย่างประเทศจีน การซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีในฐานะที่เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างหนึ่งจึงสามารถกระทำได้ไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ส่วนในกรณีการใช้คริปโทเคอร์เรนซีชำระหนี้ นั้น ผู้เขียนเห็นว่าการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ชำระหนี้โดยเสมือนเงินตราจะผิดกฎหมายหรือไม่ต้องพิจารณาพฤติการณ์ประกอบว่า คู่สัญญาตกลงกันในลักษณะที่ใช้คริปโทเคอร์เรนซีแทนเงินตราหรือไม่ หรือเป็นเพียงการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินอย่างหนึ่งแทนไม่ได้เป็นการใช้คริปโทเคอร์เรนซีแทนเงินตรา ซึ่งผลทางกฎหมายย่อมแตกต่างกัน หากคู่สัญญามีวัตถุประสงค์ใช้คริปโทเคอร์เรนซีเสมือนเงินตรา ผลทางกฎหมายย่อมทำให้นิติกรรมนั้นเป็นโมฆะ แต่ เนื้อหาส่วนอื่นของนิติกรรมนั้น ๆ ยังคงสมบูรณ์อยู่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๓ อย่างไรก็ดีหากคู่สัญญามีเจตนาเพียงให้ถือเป็นการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๒๑ นิติกรรมนั้นย่อมมีผลใช้บังคับได้

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

นิกร เกริกกุล. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ทฤษฎี กฎหมายและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Translators-at-Law.com, ๒๕๔๓.

พรศักดิ์ อรุณทัชชัยรัตน์. Cryptocurrency ๑๐๑. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, ๒๕๖๕.

รพีพัฒนศักดิ์. สินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Assets) ความเป็นมาและบริบทในกฎหมายไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ พิมพ์อักษร, ๒๕๖๑.

วีระพงษ์ บุญโยภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ นิติธรรม, ๒๕๓๗.

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๑. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๖๑, เล่มที่ ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก (๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑): ๔๙.

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๖๑, ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๖๑ เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๓๓ ก. (๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑): ๗๒.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. (๖ เมษายน ๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, น. ๔๙.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรุงเทพธุรกิจ. “สินทรัพย์ดิจิทัลกับข่าวลือ” <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/๙๙๔๐๒๗> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕).

คมชัดลึก. “เคาะแล้วแบงก์ชาติไม่หนุนสินทรัพย์ดิจิทัลใช้จ่ายในประเทศเสี่ยงฟอกเงิน”, <https://www.komchadluek.net/news/๕๐๒๘๑๐> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕).

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “สกุลเงินดิจิทัลสำหรับประชาชนที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย.” <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/๒๐๒๑/Pages/๓๖๐๖๔.aspx> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕).

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. “สินทรัพย์ดิจิทัล” https://www.sec.or.th/TH/Pages/News_Detail.aspx?SECID=๙๓๕๓ (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๕)